

A polgári jogi gyakorlatban leggyakrabban előforduló szerződések

A vállalkozási szerződés általános szabályai

Dr. Kaprinay Zsófia

Polgári jog kötetmi különös rész

Olvasólecke hossza 11 oldal. A tananyag elsajátításához szükséges idő 25 perc.

A vállalkozási szerződés általános szabályai

A vállalkozási szerződés **eredménykötelem**, miután a vállalkozó tevékenységével valamilyen eredményelérésére vállal kötelezettséget, és vállalkozói díj akkor jár neki, ha ezt a szerződésben kikötött eredményt szerződésszerűen teljesítette. A vállalkozási típusú szerződések közé a más részére tevékenység kifejtésére irányuló olyan szolgáltatások tartoznak, ahol a kötelezett - a tevékenység kifejtésén túl - viseli az eredmény elérésének a kockázatát, azaz az ellenérték megfizetésének előfeltétele az eredmény előállítása.

Szabályozási rendszere:

1. Vállalkozási szerződés általános szabályai: irányadóak valamennyi vállalkozási szerződésre.
2. Vállalkozási szerződés altípusai: a vállalkozási szerződéstípuson belül a nevesített altípusok szabályai különülnek el, amelyekre a szolgáltatás sajátosságaira tekintettel külön szabályok megállapítása indokolt. Ilyen a kivitelezési, tervezési, kutatási, utazási, mezőgazdasági vállalkozási és közszolgáltatási szerződés. Az altípusokra - külön nem szabályozott kérdésekben - alkalmazni kell a vállalkozási szerződés és a szerződések általános szabályait.
3. A Ptk.-nak a vállalkozási szerződésre vonatkozó szabályai mellett az egyes vállalkozói altípusokat közjogi elemekkel átszőtt ágazati jogszabályok adott esetben eltérést nem engedő módon szabályozzák. Ilyenek például az építési-műszaki tervezésre és az építőipari kivitelezésre vonatkozó jogszabályok¹, vagy a különböző közszolgáltatásokat részletesen szabályozó külön törvények. A Ptk. ezért az egyes vállalkozási szerződési altípusok esetén csupán az adott altípus fogalmát és legfőbb szabályait határozza meg, a részletszabályokat pedig a kapcsolódó külön jogszabályi normák tartalmazzák.

¹ Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.), építőipari kivitelezési tevékenységről szóló 191/2009. (XI. 15.) Korm. rendelet

Projekt azonosító: EFOP-3.6.2-16-2017-00007

Projekt címe: „Az intelligens, fenntartható és inkluzív társadalom fejlesztésének aspektusai”

Alanyai

Alanyai a megrendelő és a vállalkozó. Vállalkozói oldalon általában megfelelő szakértelemmel és szaktudással rendelkező személynek kell állnia. A jogalkotó a szabályok megalkotása során ugyanis ezt veszi alapul, számos szabályt ennek tudatában alkot meg – pl: a vállalkozó tájékoztatási kötelezettsége.

Alakítása

A Ptk. a vállalkozási szerződés **általános szabályainál nem ír elő alakszerűségi követelményt**, így a szerződés létrejöhet szóban, írásban és ráutaló magatartással egyaránt. Azonban ennél a szerződéstípusnál sokszor hosszabb időre állnak a felek szerződéses kapcsolatban, így a későbbi jogviták elkerülése érdekében mindenképpen érdemes a szerződést írásba foglalni. Vannak olyan ágazati jogszabályok (kivitelezési szerződésnél) amelyek az írásbeliséget meg is követelik a szerződés érvényességéhez. A Ptk. egyetlen vállalkozási szerződésnél ír elő írásbeliséget, ez pedig a kutatási szerződés.

Létrejötte

A feleknek a szerződés létrejöttéhez a jogszabály és a felek által lényegesnek tartott kérdésekben kell megegyezniük. Ez vállalkozási szerződésnél a felek meghatározása, az eredmény körülírása, valamint visszterhes vállalkozói szerződés esetén a vállalkozói díjban történő megállapodás.² Az ellenérték szempontjából a vállalkozás lehet ingyenes és visszterhes szerződés is. Azonban ez nem jelenti azt, hogy ha a felek semmilyen módon nem állapodtak meg vállalkozói díjban, akkor az általános szabályok szerint a bíróság majd a helyben szokásos piaci árat fogja a vállalkozói díj megállapítása érdekében alkalmazni, Ez a szabály ugyanis csak akkor alkalmazható, ha a felek megállapodtak vállalkozói díjban, csak nem egyértelműen, vagy piaci árat kötöttek ki. Ha a felek között a vállalkozói díjban semmilyen módon nem jött létre megállapodás, akkor azt mondhatjuk, hogy a vállalkozási szerződés a fele

² Ptk. 6:238. §

Projekt azonosító: EFOP-3.6.2-16-2017-00007

Projekt címe: „Az intelligens, fenntartható és inkluzív társadalom fejlesztésének aspektusai”

között nem jött létre. Ebben az esetben a jogalap nélküli gazdagodás szabályai alapján dönthető el a jogvita.

A szerződéstípus fogalmi eleme, hogy a vállalkozó a megrendelő részére valamilyen tevékenységet fejt ki. A tevékenység rendszerint az egyedi, egyéni igényeket kifejező eredmény létrehozása érdekében kerül kifejtésre. Ez lehet egyszeri szolgáltatás (pl: gépjármű szervizelése) de lehet folyamatos, időszakonként visszatérő is (pl. rendszeres takarítás, fűnyírás, kertgondozás).

A vállalkozási szerződés fő vonása tehát a tevékenység kifejtése egy meghatározott eredmény érdekében. Ez alapján tudjuk elhatárolni a tulajdonátruházási szerződésektől. És szintén a főszolgáltatás mentén történik az elhatárolás a megbízási típusú szerződésektől, mert ott a megbízó ugyan szintén tevékenység kifejtésére köteles, de nem egy eredményt állít elő, hanem a szerződésben meghatározott célt gondos tevékenység kifejtésével próbálja elérni.

A tevékenység állhat új dolog előállításában és már meglévő dolog átalakításában, javításában, karbantartásában is, de vannak olyan szerződések is, ahol egyikről sincsen szó. A tömegszolgáltatások zöme ebbe a körbe tartozik, mint például szépségápolási szolgáltatások (fodrász, testedzés, fürdő, strand stb.), a szállásbiztosítás, étkeztetés (étterem, büfé), kulturális rendezvények szolgáltatása (színház, mozi, kiállítás,), sportrendezvények (legkülönbözőbb sportrendezvények, bemutatók) szervezése.

A vállalkozási szerződések tárgya lehet szellemi alkotások előállítása. Vállalkozási szerződés alapján készülnek a különböző tervdokumentációk, a számítógépi programok (szoftver), de más képző- vagy iparművészeti alkotások (pl. köztéri szobrok, festmények, építmények) is. Fontos azonban megemlíteni, hogy az így elkészített művek szerzői jogvédelem alá esnek, és szóba jöhet a felhasználási szerződésnek a vállalkozási szerződéstől való elhatárolása is.

A vállalkozási szerződés eredménykövetelmi jellege

Az eredménykövetelmi vonás a vállalkozási szerződésnek a lényegi eleme. **A vállalkozói díj akkor és csak akkor jár, ha a vállalkozó a szerződésben vállalt eredményt ténylegesen**

Projekt azonosító: EFOP-3.6.2-16-2017-00007

Projekt címe: „Az intelligens, fenntartható és inkluzív társadalom fejlesztésének aspektusai”

teljesíti; a vállalkozói díj a szerződés teljesítésekor esedékes.³ Az eredmény teljesülése a szolgáltatás része, s ezért nem jár a teljes vállalkozói díj, ha a szolgáltatás a vállalkozó gondosságától függetlenül, külső okból lehetetlenül.

A vállalkozási szerződés sajátossága, hogy a teljesítése nem egyszeri jogcselekményt jelent, hanem kétfázisú, mivel a vállalkozó szolgáltatása is összetett: egyfelől a vállalt tevékenység kifejtése, másfelől az ennek folytán előállított eredmény átadása. A törvény külön rendezi ezért a mű előállítására, az elkészült munkaeredmény átadására és az eredményes teljesítés után járó vállalkozói díjra vonatkozó szabályokat.

A tevékenység végzéséhez szükséges eszközöket, szerszámokat a vállalkozó köteles biztosítani, ezek általában a vállalkozó tulajdonában vannak.

Költségek

A munkát a vállalkozó főszabály szerint a saját költségén végzi el. A vállalkozó biztosítja a munkavégzéshez szükséges anyagot, a munkát saját szerszámaival, gépi eszközeivel. A vállalkozói díj - amely az anyag, munkadíj és egyéb költségek fedezetére is szolgál - csak a szerződés teljesítésekor esedékes. A szabályozás azonban diszpozitív, a felek ettől eltérően is megállapodhatnak. Tehát a megrendelő a vállalkozó költségeit, amely rendszerint az anyagköltség megállapodásuk alapján megelőlegezheti. A gazdasági életben általában ez az alkalmazandó gyakorlat.

A vállalkozó tájékoztatási kötelezettsége

A felek akként is megállapodhatnak, hogy a megrendelő szerzi be az anyagot. Ekkor **az anyag alkalmatlansága vagy hibája esetén a vállalkozót figyelmeztetési kötelezettség terheli.** A kötelezett vállalkozó mentesül a hibás teljesítés jogkövetkezményei alól, ha a hiba a jogosult

³ Ptk. 6:245. § (3)

Projekt azonosító: EFOP-3.6.2-16-2017-00007

Projekt címe: „Az intelligens, fenntartható és inkluzív társadalom fejlesztésének aspektusai”

megrendelő által adott anyag alkalmatlanságára vagy hibájára vezethető vissza, és e körülményekre a kötelezett a jogosultat figyelmeztette.

A munkaterület átadása

A munkát a megrendelő által kijelölt helyen kell végezni, a munkaterületet a megrendelő köteles a tevékenység végzésére alkalmas állapotban rendelkezésre bocsátani. Ennek elmulasztása közbenső szerződésszegésnek minősül, amelyre hivatkozással a vállalkozó a tevékenység megkezdését megtagadhatja, és amely végül is elálláshoz és kártérítéshez vezethet.⁴ A munkaterület megfelelőségére való hivatkozás azonban a vállalkozó részéről a tevékenység megtagadásához alapesetben nem vezethet: csak addig és olyan mértékben tagadható meg a tevékenység megkezdése, ameddig és amilyen mértékben valóban megakadályozza a vállalkozót a munka megkezdésében és folyamatos végzésében.

A megrendelő utasítási joga

A megrendelőnek a jogalkotó biztosít utasítási jogot, de ez nem terjedhet ki a munka megszervezésére. A megrendelőt az utasítási jog nem a tevékenység kifejtésére, hanem a megrendelt mű tulajdonságaira nézve illeti meg. **A megrendelő azzal kapcsolatban adhat utasítást, hogy milyen legyen az eredmény.** A megrendelő utasítási jogának azonban korlátai vannak, ugyanis a megrendelő új igényei nem tehetik a teljesítést aránytalanul terhesebbé.⁵

A vállalkozó figyelmeztetési kötelezettsége

A megrendelő utasításadási jogával összefüggően beszélhetünk a vállalkozó figyelmeztetési kötelezettségéről. A megrendelő elvárásai, utasításai szakmai szempontból lehetnek gazdaságtalanok, ésszerűtlenek, nem megvalósíthatók, vagy éppen jogellenesek. A szakmailag felkészült vállalkozót a célszerűtlen vagy szakszerűtlen utasítás esetén változtatlanul

⁴ Ptk. 6:241. §

⁵ Ptk. 6: 240. § (1)

Projekt azonosító: EFOP-3.6.2-16-2017-00007

Projekt címe: „Az intelligens, fenntartható és inkluzív társadalom fejlesztésének aspektusai”

figyelmeztetési kötelezettség terheli.⁶ Ha hatósági rendelkezésbe ütközik, vagy mások személyét vagy vagyonát veszélyezteti a megrendelő utasítása, akkor köteles annak végrehajtását megtagadni: Amennyiben nem ennek megfelelően jár el, akkor ő viseli ennek kockázatát.

A megrendelő ellenőrzési joga

A megrendelő utasítási jogához kapcsolódik az ellenőrzési jogosultság.⁷ A megrendelő ugyanis azt ellenőrzi, hogy a vállalkozó a szerződés tartalmának, az utasításoknak megfelelően teljesíti-e kötelezettségeit. Ha előre látható, hogy a vállalkozó a teljesítéssel késedelembe esik, vagy egyértelmű, hogy a teljesítés hibás lesz, akkor már a munkavégzés folyamatában gyakorolhatja a szerződésszegésből eredő jogait. Ez nem csak a megrendelőnek, de a vállalkozónak is érdeke, hiszen ha a megrendelő a munka végzése közben kér a vállalkozótól kijavítást, lehet kisebb költséggel jár, mintha már a munka befejezését követően kerülne erre sor. Ilyen esetben az előzetes szerződésszegés általános részi szabályai adnak eligazítást.⁸ A Ptk. egyértelművé teszi, hogy az ellenőrzés a megrendelő számára kizárólag jogosultságot jelent, elmulasztása ugyanis a vállalkozó felelősségét nem csökkenti, „kármegosztásra” alapot nem teremt. Még abban az esetben sem, ha a megrendelő ennek elvégzésére szakmában jártas szakembert vesz igénybe, és megbízási szerződést köt egy műszaki ellenőrrel e feladat elvégzésére.

A többletmunka és a pótmunka megkülönböztetése

A többletmunkára és pótmunkára vonatkozó rendelkezések meghatározóan a kivitelezési szerződést érintik leginkább, a jogalkotó azonban az általános szabályok között helyezi el, hogy szükség esetén egyéb altípusra is alkalmazható legyen.⁹ A kivitelező alapvető kötelezettsége a tervdokumentáció megvalósítása, a terv lényegében a megrendelő utasítása. A kivitelezőnek a tervdokumentációban foglaltakat kell megvalósítania, de a megrendelő igényei időközben

⁶ Ptk. 6:240. § (2)

⁷ Ptk. 6:242. §

⁸ Ptk. 6:151. §

⁹ Ptk. 6:244. §

Projekt azonosító: EFOP-3.6.2-16-2017-00007

Projekt címe: „Az intelligens, fenntartható és inkluzív társadalom fejlesztésének aspektusai”

változhatnak. A kivitelező nem tagadhatja meg azokat a tervben egyébként nem szereplő munkákat sem, amelyek az eredmény előállításához szükségesek és indokoltak, függetlenül attól, hogy az adott munka szerepelt –e a tervben, vagy sem. A többletmunka és pótmunka megkülönböztetésére a vállalkozói díjigény miatt van szükség, azaz hogy eldönthessük azt, hogy ha a vállalkozó tarthat – e igényt a pluszban elvégzett munka után vállalkozói díjra, vagy sem.

Mit kell ehhez megvizsgálni?

1. **Először is azt kell eldönteni, hogy a felek tételes elszámolásban, vagy általánydíjban állapodtak –e meg.** Ennek azért van jelentősége, mert a többletmunka és pótmunka elkülönítésének csakis utóbbi esetben van jelentősége, azaz ha általánydíjas elszámolás van a felek között.
  - a) Ha a felek a szerződésben utólagos tételes elszámolásban állapodnak meg, a vállalkozói díjat a szerződéskötéskor a költségvetésre utalással egységár meghatározásával rendszerint előirányozzák, ez azonban csak előirányzott irányár, a megjelölt összeget tájékoztató díjnak kell tekinteni. Ha a felek a vállalkozói díjat utólagos tételes elszámolással határozzák meg, a vállalkozó a szerződés teljesítése után valamennyi műszakilag indokolt, ténylegesen elvégzett munka, beépített anyag, felmerült költség ellenértékére jogszerűen igényt tarthat.¹⁰
  - b) A vállalkozói díj meghatározásának másik esete, amikor a felek a díjat végleges jelleggel a szerződés megkötésekor, a vállalkozó előzetes számítása alapján, egy összegben, általányáron határozzák meg. A megállapított díjtól sem felfelé, sem lefelé nem lehet eltérni. Az általánydíjon kötött kivitelezés jellegzetessége, hogy a vállalkozó a felmerülő többletmunkák kockázatát magára vállalja, ennek fedezetét rendszerint megfelelő tartalékkal számol, a többletmunkák ellenértékére utóbb sem tarthat igényt. A számlázott vállalkozói díj főszabály szerint a szerződésben kikötött díjjal egyezik meg, ezt az összeget az esetleg alacsonyabb költségekre hivatkozással

¹⁰ BDT2003. 903

sem a megrendelő nem csökkentheti, sem pedig a vállalkozó nem számíthatja hozzá a többletmunkák költségvonzatát.

Többletmunka	Pótmunka
A tervben szereplő, de költségvetésben nem szereplő munka. A vállalkozói díj számítása során nem, vagy nem kellő mértékben előírányzott munkatételt jelent, amely így költségtöbblettel jár. A többletmunka esetén a kivitelezőnek a tervdokumentációban foglaltakat - és nem többet - kell megvalósítania, azonban szerződéskötési gondatlansága folytán a szerződésben vállalt munkatételeket nem helyesen vette számításba az árkalkuláció során, ezért a munkatételek miatt többletköltségei keletkeznek	Nem szerepel a tervben, kizárólag a megrendelő által a szerződés megkötése után pótlólag elrendelt munka minősülhet, az újfajta, illetve eltérő, költségesebb megrendelői igényeket jelenti, amelyek rendszerint tervmódosítás formájában jelenik meg. Ez tulajdonképpen a szerződés egyoldalú módosítására ad lehetőséget a megrendelőnek, de csak addig a pontig, amíg ennek elrendelése a vállalkozó feladatát nem teszi aránytalanul terhesebbé. Ekkor már olyan fajta szerződésmódosításról beszélhetünk, amelyhez kell a vállalkozó hozzájárulása is.
Nem követelhető érte vállalkozói díj	Követelhető vállalkozói díj az elvégzett pótmunka után

Összegezve elmondható, hogy csakis átalánydíjas elszámolás esetén van relevanciája annak, hogy a vállalkozó által elvégzett munka többletmunkának, vagy pótmunkának tekinthető-e. Ha ez utóbbiról van szó, akkor elvégzéséért a vállalkozót díjazás illeti meg, azonban ha többletmunkáról beszélünk, akkor nem jár neki ellenérték. Az, hogy pótmunkáról van szó, a vállalkozónak kell bizonyítani, hiszen az ő érdeke a vállalkozói díj megfizetése.

A vállalkozói díjvíták egy része a be nem fejezett kivitelezéssel kapcsolatos, amikor a kivitelezési szerződés a létesítmény átadása előtt megghiúsul. Nem ritka eset, hogy a vállalkozási szerződés nem megy teljesedésbe, hanem a kivitelező a munkaterületről levonul, vagy a megrendelő áll el a szerződéstől. Amennyiben tételes elszámolásban állapodtak meg, akkor az elvégzett munka után jár a vállalkozónak díjazás, ha pedig átalánydíjban, akkor az elvégzett munka után járó arányos díjazást követelhet a kikötött átalánydíjhoz viszonyítottan. A joggyakorlat szerint a munkának a tervtől részben eltérő elvégzése esetén sem térhetnek át a felek tételes elszámolásra. Ha a munka befejezésére nem kerül sor, az elszámolás

akként történhet, hogy az elmaradt munkarészek díjtételeit az átalányárból levonásba kell helyezni, és a vállalkozó az átalánydíj arányos részére tarthat igényt.¹¹

A vállalkozói díj esedékessége

A vállalkozási szerződés eredményjellegéből következik, hogy **a vállalkozói díj akkor esedékes, ha a vállalkozó a szerződést teljesítette.**¹² Ennél a szerződésnél **a teljesítés az átadás-átvételi eljárással valósul meg.**¹³ Átadás-átvételre akkor kerülhet sor, ha a tevékenység eredménye valamilyen dologban testesül meg, vagyis van „mit” átadni. A vállalkozás általános szabályai között a Ptk. arra utal, hogy az átadás-átvétel mindig az adott szakmában, üzletágban szokásos eljárás keretei között folytatható le. Az általános rendelkezések azt a követelményt támasztják, a szolgáltatás természetéhez igazodóan a felek elvégezzék azokat a vizsgálatokat, amelyek a szerződésszerű teljesítés, így a minőség megnyugtató megállapításához szükségesek. Ha például egy gépjármű motorhibájának kiküszöböléséről van szó, akkor ilyen eljárás a próbaút. Vannak azonban olyan esetek, amikor ez az eljárás hosszabb időt vehet igénybe,

A vállalkozási szerződés akkor teljesül határidőben, ha a vállalkozó az átadás-átvételi eljárás a határidő utolsó napján megkezd. A teljesítés időpontja az átadás-átvételi eljárás kezdő napjával egyezik meg, függetlenül attól, hogy mennyi ideig tart maga az eljárás.

Az átvétel megtagadása

Az átvétel megtagadása a megrendelő részéről nem lehet önkényes. Általában olyan kivitelezés, amely minden hibától, hiányosságtól mentes, nincsen. A jelentéktelen, kisebb hibák együttes előfordulása vagy javítása, pótlása miatt a megrendelő az átvételt csak akkor tagadhatja meg, ha a szolgáltatás nem alkalmas a rendeltetésszerű használatra. **Jelentéktelen hiba miatt a szolgáltatás átvételét nem tagadhatja meg.**¹⁴

¹¹ BH2011. 13.

¹² Ptk. 6:245. § (3)

¹³ Ptk. 6:247. §

¹⁴ Ptk. 6:247. § (3)

A szerződés lehetetlenülése

Amennyiben a vállalkozó tevékenysége ellehetetlenül, akkor a jogalkotó érdekkörök alapján dönti el, hogy a megrendelő köteles-e vállalkozói díj fizetésére, vagy sem. Amennyiben a lehetetlenülés a vállalkozó érdekkörében merült fel, akkor a vállalkozó díjazásra nem tarthat igényt. Mivel ebben az esetben megrendelőt díjfizetési kötelezettség terheli, a megrendelő a részmunkaeredményre sem tarthat igényt, az át nem adott mű a vállalkozót illeti. A Ptk. a megrendelőt azonban feljogosítja arra, hogy ha mégis igényt tart a nem teljesen kész munkára, akkor a vállalkozó részére a jogalap nélküli gazdagodás szabályainak megfelelően a díj arányos részét megtéríti, és ennek fejében követelheti a be nem fejezett mű átadását.

A vállalkozó két esetben jogosult a vállalkozói díjra.

- a.) **Ha a lehetetlenné válás oka egyedül a megrendelő érdekkörében merült fel, a vállalkozót az elvégzett munka után járó teljes díj megilleti,** azonban kárenyhítési kötelezettség terheli. Levonhatja a megrendelő a díjazásból azt az összeget, amellyel kapcsolatban költsége nem merült fel, illetve amelyet a felszabadult munka miatt másutt a vállalkozó megkereshetett volna. A bírói gyakorlat szerint, ha a megrendelő a munkaterületet - neki fel nem róható okból - munkavégzésre alkalmas állapotban nem képes a vállalkozó rendelkezésére bocsátani, és ennek lehetősége is megszűnik, a vállalkozási szerződés a megrendelő érdekkörében felmerült okból lehetetlenül.¹⁵ A megrendelő ilyenkor követelheti az elvégzett munka után járó vállalkozói díját.¹⁶
- b.) **Ha a lehetetlenülés oka kölcsönösen a megrendelő és a vállalkozó érdekkörében merült fel, vagy mindkét fél érdekkörén kívül, a vállalkozó az addig elvégzett munka és a felmerült költségek fejében a díjnak a készültségi fokhoz igazodó arányos részére tarthat igényt,** de ennek sem teljes összegére, hanem csak olyan mértékben, amilyen mértékben a megrendelő a megghiúsulásban közrehatott. Olyan

¹⁵ BDT2004. 983

¹⁶ BDT2006. 1415

Projekt azonosító: EFOP-3.6.2-16-2017-00007

Projekt címe: „Az intelligens, fenntartható és inkluzív társadalom fejlesztésének aspektusai”

mértékben, amilyen mértékben a vállalkozó közrehatása állapítható meg, az elvégzett munka díjára sem tarthat igényt.¹⁷

A vállalkozási szerződés egyoldalú megszüntetése a megrendelő részéről

A szerződések egyoldalú megszüntetésének a módja az elállás és a felmondás, mely vállalkozási szerződés esetén sincs másképp. **Általános elállási és felmondási jogról beszélünk, hiszen a megrendelőnek nem kell megindokolnia döntését. Az elállást a teljesítés megkezdése előtt tudja gyakorolni, abból kiindulva, hogy ekkor még az eredeti állapotot helyre tudják állítani a felek, a teljesítés megkezdését követően pedig már csak a szerződés felmondására van lehetősége.** Ezen általános elállási jogát mindaddig gyakorolhatja, amíg a szolgáltatás átadása és átvétele nem történt meg.¹⁸ Felmondás esetén miután már történt teljesítés a vállalkozó részéről, a díj arányos részére jogosult. A korábban említett szabályból kiindulva ekkor a félig elkészített mű. eredmény a megrendelőt illeti. Ebből az általános megszüntetésből azonban a vállalkozónak kára származhat, mely nem maradhat megtérítés nélkül. **Miután azonban a megrendelő e jogát törvényi felhatalmazás alapján gyakorolja, nem kártérítési, hanem kártalanítási kötelezettsége van a megrendelőnek vállalkozó irányába.** A jogalkotó egy megkötést alkalmaz, mely szerint e kártalanítás összege nem haladhatja meg a vállalkozói díjat.¹⁹

Ingyenes vállalkozás

A Ptk. a vállalkozási szerződésre vonatkozó szabályok végén rendelkezik arról, hogy a vállalkozási szerződés ingyenes is lehet. Ha a felek ingyenességben állapodtak meg- a felek eltérő megállapodásának hiányában - csupán a díjfizetés vagy más ellenszolgáltatás kötelezettsége alól mentesíti a megrendelőt. Az ingyenes vállalkozási szerződés hibás teljesítése esetén azonban a vállalkozó szavatossági helytállással nem tartozik, a

¹⁷ Ptk. 6:248. § a-b.)

¹⁸ GK. 16. állásfoglalás

¹⁹ Ptk. 6:249. § (2)

szervédszegésért beálló kártérítési felelőssége a Ptk. általános szabályai szerint enyhébb, illetve korlátozott.²⁰

Ellenőrző kérdések:

1. Milyen lényeges elemekben kell a feleknek megállapodniuk, hogy a vállalkozási szerződés létrejőjön?
2. Kik a vállalkozási szerződés alanyai?
3. Miért mondjuk a vállalkozási szerződésre, hogy eredménykötelem?
4. Miért mondjuk a vállalkozási szerződésre, hogy tevékenységkötelem?
5. Hogy hívjuk vállalkozási szerződés esetén az ellenértéket?
6. Lehet – e vállalkozási szerződés ingyenes?
7. Alkalmazható-e vállalkozási szerződés esetén a visszterhesség véelme? Válaszát indokolja!
8. Tartalmazhat-e vállalkozási szerződés tulajdonátruházó elemet?
9. Vállalkozási szerződés esetén a felek milyen díjazásban állapodhatnak meg?
10. Mi a pótmunka?
11. Mi a többletmunka?
12. Milyen esetben van jelentősége a pótmunka és többletmunka közötti különbségtételnek?
13. Mit értünk az alatt, hogy a megrendelőnek általános felmondási joga van?
14. Mit jelent a vállalkozó figyelmeztetési kötelezettsége?
15. Miért mondhatjuk, hogy a megrendelőnek ellenőrzési joga van, nem pedig kötelezettsége?
16. Az eredmény teljesítésének elmaradása esetén a vállalkozó mely esetekben jogosult a vállalkozói díjra?
17. Mikor beszélhetünk vállalkozási szerződés esetén közbenső szerződészegésről?
18. Kinek a kötelezettsége a munkaterület biztosítása, és határidőben történő átadása?
19. Vállalkozás szerződés esetén mire terjed ki a megrendelő utasítási joga?

²⁰ Ptk. 6:147. § (1)

Projekt azonosító: EFOP-3.6.2-16-2017-00007

Projekt címe: „Az intelligens, fenntartható és inkluzív társadalom fejlesztésének aspektusai”

20. Hogyan hívjuk vállalkozási szerződés esetén azt az eljárást, ami teljesítésnek minősül?
Mikor tekintjük a vállalkozási szerződést teljesítettnek vállalkozó részéről?

Felhasznált irodalom:

BENKE JÓZSEF – NOCHTA TIBOR: Magyar polgári jog Kötelmi jog II., Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 2018

FUGLINSZKY ÁDÁM – TÓKEY BALÁZS: Szerződési jog – Különös rész, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2018.

VÉKÁS LAJOS-GÁRDOS PÉTER: Kommentár a Polgári Törvénykönyvről szóló törvényhez www.uj.jogtar.hu

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen készült az Európai Unió támogatásával. A tananyag elkészítését az EFOP-3.6.2-16-2017-00007 azonosító számú, Az intelligens, fenntartható és inkluzív társadalom fejlesztésének aspektusai: társadalmi, technológiai, innovációs hálózatok a foglalkoztatásban és a digitális gazdaságban című projekt támogatta. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap és Magyarország költségvetése társfinanszírozásában valósul meg.

